

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Εσπερίδα με τίτλο:
Ανάπτυξη Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

Συγκοινωνιακές επιλογές στα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

Γιώργος Γιαννής
Καθηγητής Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

Αθήνα, 31 Ιανουαρίου 2017

Σύγχρονες συγκοινωνιακές επιλογές

Τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας από τη συνολική στρατηγική τους έως την καθημερινή εφαρμογή τους έχουν να ισορροπήσουν τις συχνά αντικρουόμενες μεταξύ τους επιλογές ανάμεσα σε θεμελιώδη ζητήματα:

- περιβάλλον
- ενέργεια,
- ασφάλεια,
- αποτελεσματικότητα,
- πολεοδομική οργάνωση
- τεχνολογία

με τελικό στόχο τη σύνθεση μίας συνολικής ποιότητας ζωής βιώσιμης σε βάθος χρόνου.

Βασικές συγκοινωνιακές επιλογές

1. Ταχύτητα ή Ασφάλεια;
2. Ατομικές ή Μαζικές Μετακινήσεις;
3. Οχήματα ή Πεζοί;
4. Αυτοκίνητα ή λεωφορεία ή μοτοσυκλέτες ή ποδήλατα ή πεζοί;
5. Εργαζόμενοι ή επισκέπτες ή κάτοικοι;
6. Μεταφορά αγαθών ή μετακινήσεις προσώπων;

Βασικές συγκοινωνιακές επιλογές

1. Ταχύτητα ή Ασφάλεια;
2. Ατομικές ή Μαζικές Μετακινήσεις;
3. Οχήματα ή Πεζοί;
4. Αυτοκίνητα ή λεωφορεία ή μοτοσυκλέτες ή ποδήλατα ή πεζοί;
5. Εργαζόμενοι ή επισκέπτες ή κάτοικοι;
6. Μεταφορά αγαθών ή μετακινήσεις προσώπων;

1. Ταχύτητα ή ασφάλεια

Πρώτα η ασφάλεια μετά η ταχύτητα

Ο σεβασμός της ζωής αποτελεί την πρώτη προτεραιότητα και δεν μπορεί να αγνοείται προς όφελος των γρηγορότερων μετακινήσεων.

Για γρηγορότερες μετακινήσεις μπορεί να αναζητηθούν **εναλλακτικές λύσεις** όπως η διοχέτευση της ταχύτερης κυκλοφορίας σε περιφερειακούς οδικούς δακτυλίους, εκτός ή στις παρυφές της πόλης, και η ανάπτυξη και υποστήριξη καλύτερων και περισσότερων Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, τα οποία αποτελούν και ασφαλή τρόπο μετακίνησης.

Βασικές συγκοινωνιακές επιλογές

1. Ταχύτητα ή Ασφάλεια;
2. Ατομικές ή Μαζικές Μετακινήσεις;
3. Οχήματα ή Πεζοί;
4. Αυτοκίνητα ή λεωφορεία ή μοτοσυκλέτες ή ποδήλατα ή πεζοί;
5. Εργαζόμενοι ή επισκέπτες ή κάτοικοι;
6. Μεταφορά αγαθών ή μετακινήσεις προσώπων;

2. Ατομικές ή μαζικές μετακινήσεις

Πρώτα οι μαζικές και μετά οι ατομικές μετακινήσεις

Η επιλογή αυτή είναι κύρια ζήτημα δημοκρατίας αφού τελικώς οι λίγοι ΙΧήδες (ανά χλμ. οδού) οφείλουν να σεβαστούν και να υποχωρήσουν προς όφελος των πολλών (ανά χλμ. οδού) επιβατών των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

Επιπλέον, οι μαζικές μετακινήσεις είναι φιλικότερες προς το περιβάλλον, με πολύ καλύτερη ενεργειακή απόδοση και έχουν πολύ μεγαλύτερη ασφάλεια.

Βασικές συγκοινωνιακές επιλογές

1. Ταχύτητα ή Ασφάλεια;
2. Ατομικές ή Μαζικές Μετακινήσεις;
3. Οχήματα ή Πεζοί;
4. Αυτοκίνητα ή λεωφορεία ή μοτοσυκλέτες ή ποδήλατα ή πεζοί;
5. Εργαζόμενοι ή επισκέπτες ή κάτοικοι;
6. Μεταφορά αγαθών ή μετακινήσεις προσώπων;

3. Οχήματα ή Πεζοί

Πρώτα οι πεζοί και μετά τα οχήματα

Είναι θεμελιώδης υποχρέωση κάθε κοινωνίας **να προστατεύει τους πιο ευάλωτους χρήστες** της οδού, όπως είναι οι πεζοί.

Επιπλέον, στον σχεδιασμό και στη διαχείριση της οδικής υποδομής είναι απαραίτητο να λαμβάνεται υπόψη η δυσμενέστερη περίπτωση των πεζών, δηλαδή **οι ηλικιωμένοι και τα παιδιά**.

Ο βασικός τρόπος υποστήριξης της κυκλοφορίας των πεζών είναι ο **σαφής διαχωρισμός της κυκλοφορίας οχημάτων και πεζών**, ελαχιστοποιώντας έτσι τα σημεία εμπλοκής των δύο τύπων κυκλοφορίας και δίδοντας έτσι και τη δυνατότητα για άνετη κυκλοφορία των οχημάτων.

Βασικές συγκοινωνιακές επιλογές

1. Ταχύτητα ή Ασφάλεια;
2. Ατομικές ή Μαζικές Μετακινήσεις;
3. Οχήματα ή Πεζοί;
4. Αυτοκίνητα ή λεωφορεία ή μοτοσυκλέτες ή ποδήλατα ή πεζοί;
5. Εργαζόμενοι ή επισκέπτες ή κάτοικοι;
6. Μεταφορά αγαθών ή μετακινήσεις προσώπων;

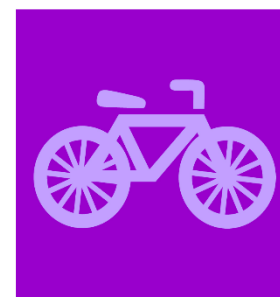

4. Αυτοκίνητα ή λεωφορεία ή μοτοσυκλέτες ή ποδήλατα ή πεζοί

Προτεραιότητα στις ηπιότερες μορφές κυκλοφορίας και στις μαζικές μετακινήσεις

Είναι θεμελιώδης ανάγκη ο κατά το δυνατόν σαφής διαχωρισμός του κάθε τύπου κυκλοφορίας (πεζόδρομοι, πεζοδρόμια, ποδηλατόδρομοι, λεωφορειολωρίδες, κλπ.) αλλά και ο σαφής καθορισμός και εφαρμογή της προτεραιότητας κάθε κατηγορίας χρηστών της οδού.

Βασικές συγκοινωνιακές επιλογές

1. Ταχύτητα ή Ασφάλεια;
2. Ατομικές ή Μαζικές Μετακινήσεις;
3. Οχήματα ή Πεζοί;
4. Αυτοκίνητα ή λεωφορεία ή μοτοσυκλέτες ή ποδήλατα ή πεζοί;
5. Εργαζόμενοι ή επισκέπτες ή κάτοικοι;
6. Μεταφορά αγαθών ή μετακινήσεις προσώπων;

5. Εργαζόμενοι ή επισκέπτες ή κάτοικοι

Πρώτα οι κάτοικοι, μετά οι επισκέπτες και τέλος οι εργαζόμενοι

Είναι θεμελιώδης συγκοινωνιακή επιλογή, οι κάτοικοι των προαστίων να πηγαίνουν στην εργασία τους - ειδικά εάν αυτή είναι στις κεντρικές περιοχές - με μέσα μαζικής μεταφοράς, οι επισκέπτες, όταν δεν χρησιμοποιούν τις μαζικές μεταφορές, να μπορούν να σταθμεύουν για σύντομα χρονικά διαστήματα και οι κάτοικοι να βρίσκουν θέση στάθμευσης κοντά στην κατοικία τους.

Επιπλέον, η διαχείριση της στάθμευσης αποτελεί βασικό εργαλείο διαχείρισης της κυκλοφορίας.

Βασικές συγκοινωνιακές επιλογές

1. Ταχύτητα ή Ασφάλεια;
2. Ατομικές ή Μαζικές Μετακινήσεις;
3. Οχήματα ή Πεζοί;
4. Αυτοκίνητα ή λεωφορεία ή μοτοσυκλέτες ή ποδήλατα ή πεζοί;
5. Εργαζόμενοι ή επισκέπτες ή κάτοικοι;
6. Μεταφορά αγαθών ή μετακινήσεις προσώπων;

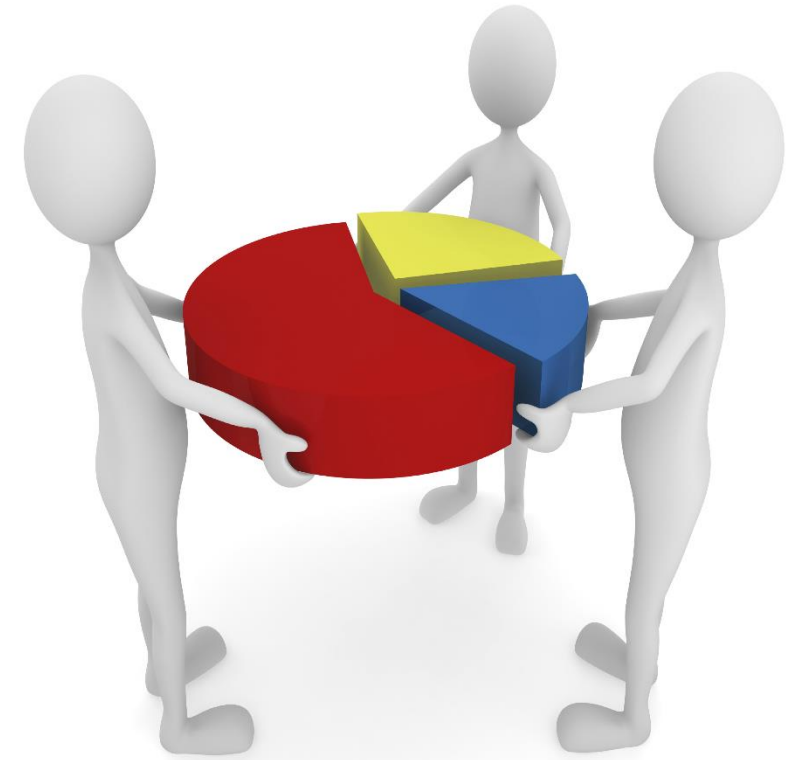
6. Μεταφορά αγαθών ή μετακινήσεις προσώπων

Η σωστή επιλογή είναι ο μέγιστος διαχωρισμός των δύο δραστηριοτήτων

Απαιτείται σωστά μελετημένη και εφαρμοσμένη **χωρική και χρονική οργάνωση** της τροφοδοσίας των καταστημάτων και της διανομής των προϊόντων εκτός των χώρων και περιόδων συγκέντρωσης της κυκλοφορίας των οχημάτων και των πεζών.

Στη σύγχρονη πόλη, βασική αρχή είναι **να εξυπηρετούνται με προτεραιότητα οι πολλοί**. Κατά συνέπεια οι λειτουργίες τροφοδοσίας και διανομής αγαθών δεν πρέπει να εμποδίζουν τις μαζικές μεταφορές, όπως και ένα σταθμευμένο ΙΧ αυτοκίνητο δεν πρέπει να εμποδίζει τις φορτο-εκφορτώσεις αγαθών που προορίζονται για πολλούς πελάτες.

Το κόστος των επιλογών

Τόσο οι πολίτες, όσο και εκείνοι που αποφασίζουν πρέπει να έχουν πλήρη εικόνα για το σύνολο των θετικών και αρνητικών παραμέτρων των βασικών σύγχρονων συγκοινωνιακών επιλογών στον αστικό χώρο καθώς και να γνωρίζουν ποιες είναι **οι σωστές επιλογές και τι κόστος αλλά και οφέλη έχουν.**

Μάλιστα, ο υπολογισμός του κόστους και των ωφελειών κάθε επιλογής πρέπει να είναι δίκαιος και να περιλαμβάνει και **το έμμεσο κόστος για την κοινωνία**, που συνήθως παραλείπεται. Δηλαδή, να συνυπολογίζεται και το τεράστιο κόστος που έχει για την κοινωνία η κυκλοφορία των ΙΧ αυτοκινήτων (ατυχήματα, ρύπανση, χαμένες ώρες).

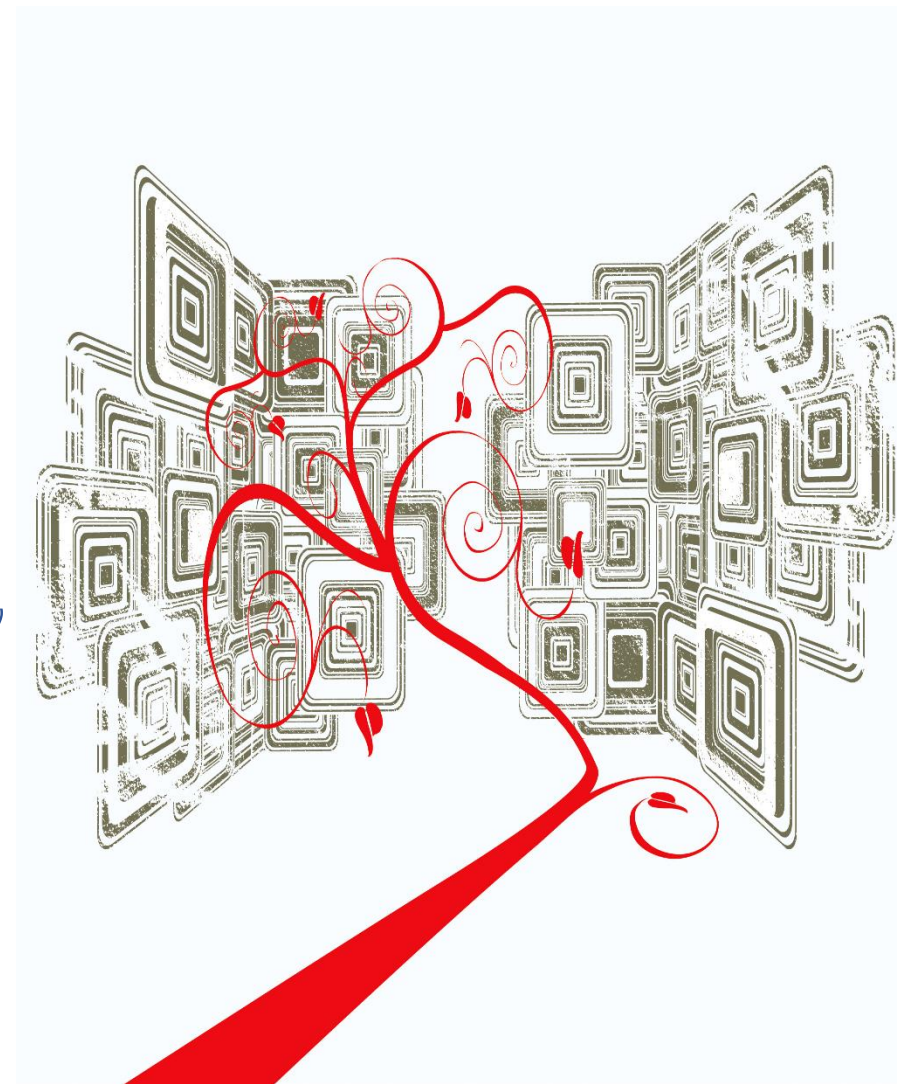
Η αδράνεια είναι συχνά αρνητική επιλογή

Στα συγκοινωνιακά συστήματα που δεν λειτουργούν σωστά, η αδράνεια είναι πολιτική επιλογή υποστήριξης των εγκατεστημένων δυνάμεων και των κατεστημένων προβλημάτων.

Επιπλέον, η αδράνεια στα συγκοινωνιακά συστήματα αποτελεί συνήθως πολιτική εις βάρος του δημόσιου συμφέροντος αφού όταν αναβάλλονται συνεχώς οι απαραίτητες επιλογές, από την έλλειψη κοινωνικού ρυθμιστικού πλαισίου ωφελημένα βγαίνουν τα ισχυρά ατομικά συμφέροντα (ΙΧ αυτοκίνητα, ταχύτητα, κλπ.) και χαμένη βγαίνει η αξιοπρεπής συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση των πολιτών.

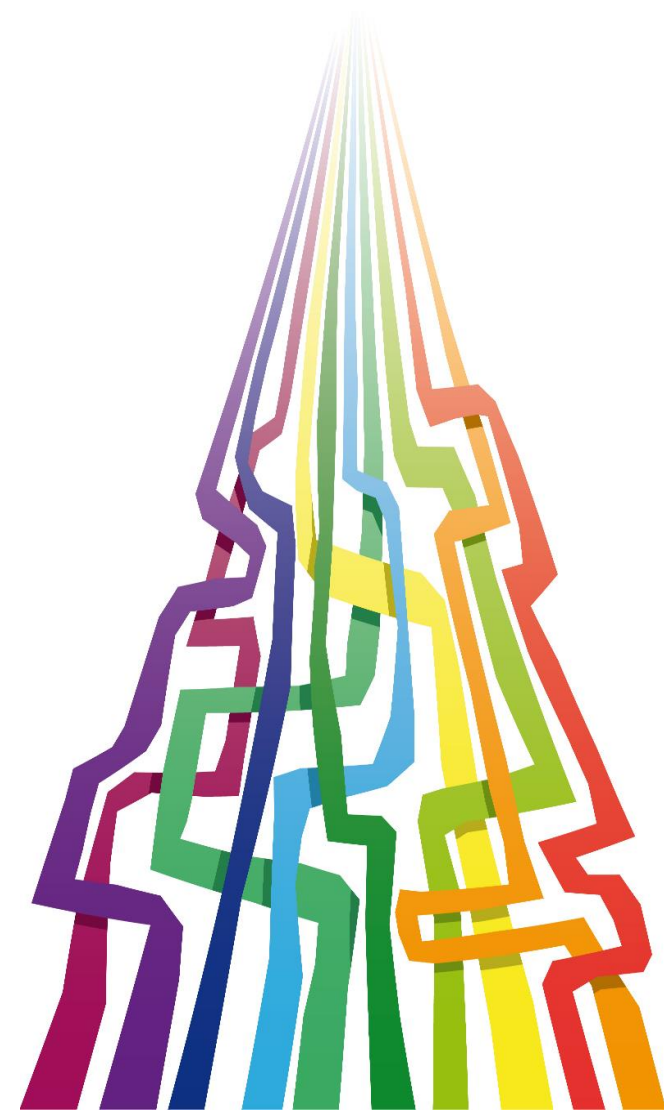
Στα συγκοινωνιακά συστήματα που δεν λειτουργούν σωστά, **το κόστος της αδράνειας είναι πολύ μεγαλύτερο** από το όποιο κόστος απαιτείται για την αλλαγή της δυσμενούς κατάστασης.

Οι βασικές συγκοινωνιακές επιλογές

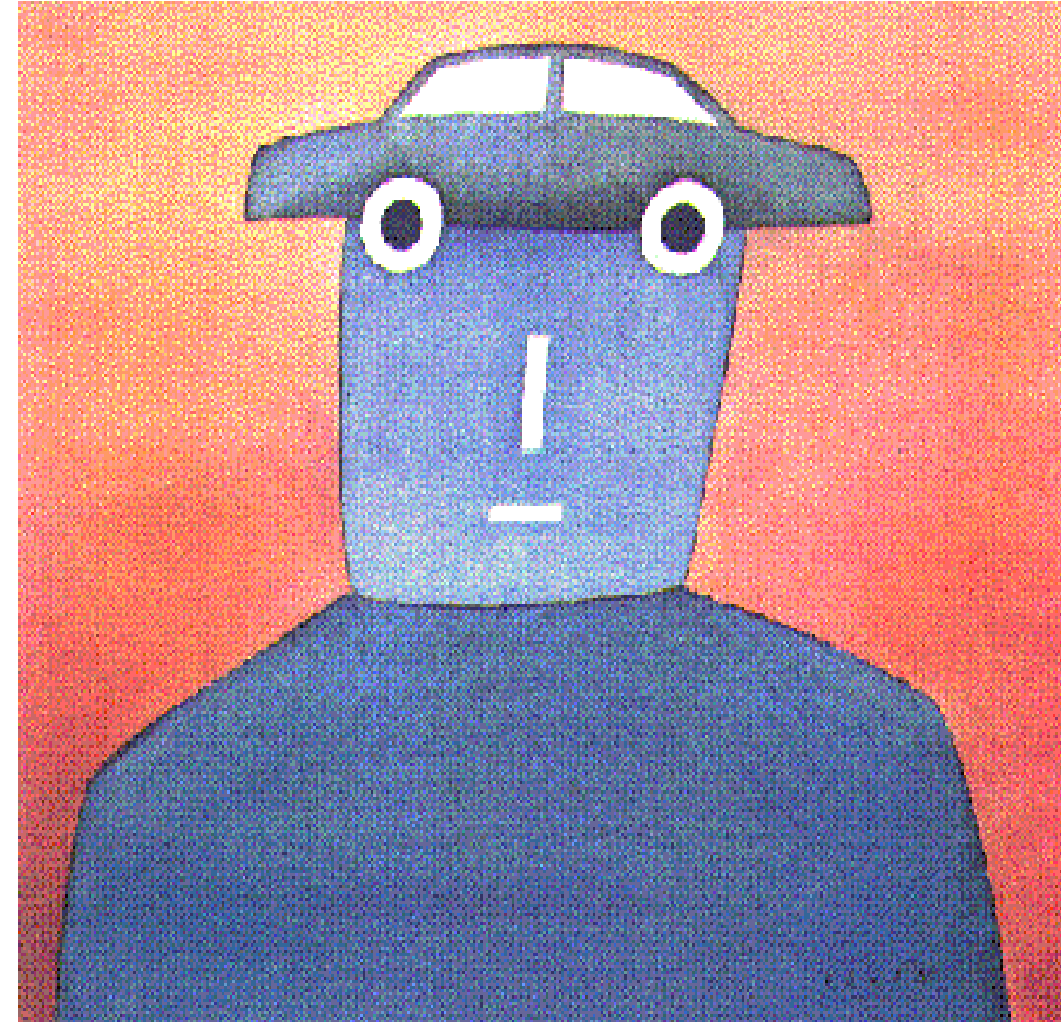
- η **ασφάλεια** στις μετακινήσεις σημαίνει σημαντική μείωση της ταχύτητας κυκλοφορίας,
- η υποστήριξη των **Μέσων Μαζικής Μεταφοράς** συνεπάγεται επιδείνωση της κυκλοφορίας με τα ΙΧ αυτοκίνητα,
- η άνεση και ασφάλεια των **πεζών** και ποδηλατών βασίζεται σε σημαντικό περιορισμό της ταχύτητας και της κυκλοφορίας των οχημάτων,
- η υποστήριξη της καλύτερης ποιότητας ζωής συνεπάγεται ότι η **προτεραιότητα** θα δίδεται με τη σειρά στους πεζούς, στα ποδήλατα, στις μοτοσυκλέτες, στα λεωφορεία και τέλος στα αυτοκίνητα,
- προτεραιότητα στη **στάθμευση** έχουν οι κάτοικοι, μετά οι επισκέπτες και τέλος οι εργαζόμενοι,
- οι **μετακινήσεις προσώπων** πρέπει να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο χωρικά και χρονικά διαχωρισμένες από τη μεταφορά των αγαθών.

Βασικές προϋποθέσεις των ΣΒΑΚ

- Η επιτυχία των ΣΒΑΚ εξαρτάται πρώτιστα από ξεκάθαρους βιώσιμους συγκοινωνιακούς στόχους.
- Οι Αρχές και οι Πολίτες χρειάζονται βαθιά και συστηματική **συγκοινωνιακή ψυχανάλυση**.
 - Είναι απαραίτητο να σταματήσουν να έχουν ως μοναδικό σημείο αναφοράς το ΙΧ.
 - Χρειάζεται επιτέλους να προτάσσεται η **εξυπηρέτηση της κινητικότητας** και όχι της κυκλοφορίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Εσπερίδα με τίτλο:
Ανάπτυξη Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

Συγκοινωνιακές επιλογές στα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

Γιώργος Γιαννής
Καθηγητής Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

Αθήνα, 31 Ιανουαρίου 2017